

MESTNA OBČINA NOVA GORICA
MESTNI SVET

OSNUTEK

Na podlagi 19. člena Statuta Mestne občine Nova Gorica (Uradne objave glasila Oko, št. 6/02 in 25/02) ter 5., 6., 12., 13. in 79. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 7/99) je Mestni svet Mestne občine Nova Gorica na seji dne sprejel

ODLOK

o razglasitvi Rafutskega parka z vilo za kulturni spomenik lokalnega pomena

1. člen

Za kulturni spomenik lokalnega pomena se razglasi enota dediščine:

- Nova Gorica - Rafutski arboretum, EŠD 7917 in
- Nova Gorica - Vila Rafut, EŠD 300 640

v enotno kategorijo

- Nova Gorica - Rafutski park z vilo EŠD 7917.

Enota se za kulturni spomenik lokalnega pomena razglasi zato, ker ima zaradi kulturnih, zgodovinskih, krajinskih in vrtno-arhitekturnih izjemnih lastnosti poseben pomen za občino.

2. člen

Razglasitev enote za kulturni spomenik lokalnega pomena utemeljujejo naslednje njene lastnosti: Vila in park sta delo goriškega arhitekta Antona Laščaka, ki je večji del življenja ustvarjal v Egiptu in je bil eden od soustanoviteljev neoislamskega arhitekturnega sloga. Leta 1909 zasnovana in do leta 1914 zgrajena vila po načrtih lastnika arhitekta Antonia Lasciaca (Antona Laščaka) je edinstven primer romantične historicistične vile v Sloveniji, zgrajene v neoislamskem slogu. Pomen vile je tudi v njeni kulturno-zgodovinski noti saj je bil njen avtor arhitekt - pionir nove egipčanske nacionalne arhitekture. Arhitekt je v vili spojil zahodnjaško tradicijo vile s stolpom, z oblikovanjem orientalskih arhitekturnih detajlov in dekoracij, z eklektično uporabo moreškega, mameluškega in drugih stilov, ki so vplivali na arhitekturo Egipta. Eksotična vila z razgibanim tlorisom je oblikovana s kombinacijo izjemne opečne gradnje, kamna in betona; z verando, teraso in balkončki ter z izstopajočim stolpom, ki spominja na minaret. Podobno kot centralna vila so oblikovani še vhodni del v park (vratarnica, ki je bila projektirana že prej, leta 1908), gospodarsko poslopje in grajeni elementi v parku (eden od njih je za nov namen uporabljena polovica kupole porušenega minareta).

Vila je bila sanirana po poškodbah pridobljenih v prvi svetovni vojni. Po drugi vojni je bila nacionalizirana, v njej je bil sedež Higienškega zavoda, ki je objekt prilagodil svojim potrebam z neustreznimi prezidavami, kar bi bilo potrebno sanirati in vilo povrniti v prvotno stanje.

Rafutski park z vilo sodi med najpomembnejšo vrtno arhitekturno dediščino v Sloveniji, vila pa predstavlja v celotnem avtorjevem opusu najznačilnejši primer neoislamske rezidenčne arhitekture. Arhitektonska kompozicija vile sledi zahodnemu konceptu oblikovanja v prvih desetletjih 20. stoletja, medtem ko arhitekturni detajli in ornamentika izhajajo iz arabske tradicije. Park, ki obdaja vilo, je prav tako delo arhitekta Laščaka, ohranjen je tudi njegov izvirni načrt ureditve.

Park je oblikovan v maniri začetka 20. stoletja, ko je prevladovala moda eksotičnih rastlin. Tako najdemo v parku številne vrste, ki še danes veljajo za eksotične, medtem ko so se številne druge s časom udomačile in jih danes najdemo tudi drugod. Koncept oblikovanja parka izhaja iz

prostorskih danosti, park je umeščen na pobočje kostanjeviškega griča, zasnova pa prav to izkorišča z zanimivo asimetrijo s kombinacijo ortogonalnih zasaditev in organsko izpeljanih poti. Ohranjena parkovna oprema, klopi, počivališča, so v skladu z arhitekturnim oblikovanjem vile, ki dominira v prostoru. Postavitev parka in vile v prostor kaže na domišljen pristop arhitekta, z jasno idejo povezanosti vrta in vile v celoto, ki jo v našem prostoru spoznavamo za kulturni spomenik.

V parku je bilo svojčas čez petsto drevesnih in grmovnih osebkov, ki so pripadali 114-im vrstam, danes je žal obojega občutno manj.

3. člen

Rafutski park leži na južnem pobočju Kostanjevice v bližini slovensko-italijanske meje. Skupna površina parka je nekaj čez 3 ha.

Enota obsega parcele s številkami: 1643, 1644, 1648, 1649, 1650, 1652, 1653, 1654, 1655, 1656, 1657, 1658, 1659, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665, 1666, 1667, 1668, 1670, 1672, 1673, 1674, 1705, 1706 in 1707, vse k.o. Nova Gorica.

Meja območja spomenika je nespremenljiva kategorija in je določena na katastrskem načrtu v merilu 1:5000.

4. člen

Rafutski park z vilo ima vplivno območje. To so površine, ki so funkcionalno, ekološko in vidno povezane s parkom in vilo.

Vplivno območje Rafutskega parka z vilo je povezano z vplivnim območjem kulturnega spomenika frančiškanskega samostana s cerkvijo na Kostanjevici. Skupno vplivno območje se lahko spreminja glede na poseg.

Meja vplivnega območja je element občinskega strateškega prostorskega akta in je tam prikazana.

5. člen

Rafutski park z vilo, ki se varuje kot spomeniška celota, sestavljajo: območje parka, vila - rezidenčni objekt ter objekti na vhodu na območje spomenika.

Znotraj območja kulturnega spomenika so tudi druge površine in objekti, ki nimajo spomeniških lastnosti, so pa funkcionalno in programsko z njim povezani. Njihovo urejanje je podrejeno urejanju spomeniške celote.

6. člen

Park je namenjen:

- trajni ohranitvi vrtno-arhitekturnih, zgodovinskih in prostorskih vrednot;
- povečevanju pričevalnosti kulturnega spomenika;
- prezentaciji kulturnih vrednot spomenika;
- znanstveno-raziskovalnemu delu na področju vrtno-arhitekturne ustvarjalnosti, parkovne dendrologije;
- učno-demonstracijskemu delu.

7. člen

Na celotnem območju kulturnega spomenika veljajo splošna načela varstva in urejanja:

- ohranjanje kulturnih, zgodovinskih, vrtno-arhitekturnih in ekoloških vrednot v njihovi celovitosti, neokrnjenosti in izvirnosti;
- podreditev vseh posegov spomeniškim lastnostim kulturnega spomenika;

- zagotavljanje take predstavitve območja in njegovih vrednot, ki ne bo v nasprotju z varovanjem celote in njegovih delov.

Park se ureja po projektni dokumentaciji, ki je usklajena s kulturno-varstvenimi pogoji, podanimi v konservatorskem programu.

8. člen

V Rafutskem parku z vilo ni dovoljeno:

- graditi ali postavljati začasnih ali trajnih objektov, razen tistih, ki so v skladu s kulturno-varstvenimi pogoji, ki jih izda pristojni zavod;
- spreminjati oblike in značaja poti;
- voziti se z motornimi vozili, razen za potrebe vzdrževanja in oskrbe;
- reklamirati sponzorjev;
- napeljevati komunalnih vodov;
- spreminjati zunanje podobe grajenih objektov.

9. člen

Poleg splošnih prepovedi iz 8. člena v Rafutskem parku z vilo ni dovoljeno:

- spreminjati vrtno-arhitektonske zasnove parkovnih površin;
- odstranjevati drevja in grmovnic;
- dosajati novih vrst rastlinskih osebkov;
- uničevati ali poškodovati drevja in grmovja ter trgati cvetja;
- uničevati, odstranjevati ali premeščati parkovnih objektov (stopnišč, plastik), ki so del oblikovalske zasnove;
- spreminjati ekoloških pogojev, ki so potrebni za obstoj in razvoj drevja in grmovja;
- nabirati semen;
- izvajati golosekov v gozdu.

10. člen

Na vplivnem območju ni dovoljeno izvajati del in posegov, ki neposredno ali posredno negativno vplivajo na:

- kulturno funkcijo spomenika;
- vidno in doživljajsko privlačnost kulturnega spomenika;
- kvaliteto okolja;
- ekološke razmere.

O obsegu in značaju vpliva presoja pristojni upravni organ na podlagi mnenja pristojne službe za varstvo kulturne dediščine.

11. člen

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje kulturnih, arhitekturnih, krajinskih, likovnih in zgodovinskih vrednot v celoti, v njihovi izvirnosti in neokrnjenosti;
- prepoved predelav značilnih tlorisov vile, njenih gabaritov, tipičnih pročelij in notranje opreme;
- varovanje vseh likovnih in tehničnih prvin dvorca, ki so ovrednotene kot del spomenika;
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v območju spomenika varovanju spomeniških lastnosti;

- omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in posameznih elementov te enote.

Zavarovano območje je namenjeno:

- trajni ohranitvi kulturnih, arhitekturnih, krajinskih, likovnih in zgodovinskih vrednot;
- ohranjanju pričevalnosti kulturnega spomenika;
- prezentaciji kulturnih vrednot spomenika *in situ*, v tisku in drugih medijih;
- učno-demonstracijskemu delu;
- raziskovalnemu delu.

12. člen

Mestna občina Nova Gorica v treh mesecih po uveljavitvi tega odloka predlaga organu, pristojnemu za geodetske zadeve, izvedbo meje spomenika v katastrskih načrtih.

13. člen

Pristojni organ mora v treh mesecih po uveljavitvi tega odloka na podlagi 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 7/99) lastnikom izdati odločbe o varstvu spomenika ali njegovih sestavnih delov.

14. člen

Upravljavec, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije območna enota Nova Gorica, ali vsaka druga pravna in fizična oseba, je dolžna pristojno inšpekcijo opozoriti na nepravilnosti ali posledice škodljivega delovanja na zavarovanem ali vplivnem območju kulturnega spomenika.

15. člen

Nadzor nad izvajanjem te odredbe opravlja pristojna inšpekcija za varstvo kulturne dediščine.

16. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah časopisa Oko.

ŽUPAN
Mirko Brulc

Številka: 66-3/00

Datum:

MESTNA OBČINA NOVA GORICA
ŽUPAN

Številka: 66-3/00
Datum: 08.07.2003

Zadeva: Obrazložitev osnutka Odloka o razglasitvi Rafutskega parka z vilo za kulturni spomenik lokalnega pomena

Vila in park na Rafutu sta delo goriškega arhitekta Antona Laščaka (Antonio Lasciac), ki je večji del svojega življenja ustvarjal v Egiptu in je bil eden od soustanoviteljev neoislamskega arhitekturnega sloga. Leta 1909 zasnovana in do leta 1914 zgrajena vila je edinstven primer romantične historicistične vile v Sloveniji, zgrajene v neoislamskem slogu. Pomen vile je tudi v njeni kulturno-zgodovinski noti saj je bil njen avtor pionir nove egipčanske nacionalne arhitekture. Podobno kot centralna vila so oblikovani še vhodni del v park, gospodarsko poslopje in grajeni elementi v parku. Rafutski park z vilo sodi med najpomembnejšo vrtno arhitekturno dediščino v Sloveniji. Park, ki obdaja vilo in je prav tako delo arhitekta Laščaka, je oblikovan v maniri začetka 20. stoletja, ko je prevladovala moda eksotičnih rastlin. Zasnova oblikovanja parka izkorišča pobočje kostanjeviškega griča z zanimivo asimetrijo s kombinacijo ortogonalnih zasaditev in organsko izpeljanih poti. Postavitev parka in vile v prostor kaže na domišljen pristop arhitekta, z jasno idejo povezanosti vrta in vile v celoto, ki jo v našem prostoru spoznavamo za kulturni spomenik.

Po drugi svetovni vojni je bila vila nacionalizirana, v njej je bil sedež Higienškega zavoda, ki je objekt prilagodil svojim potrebam z neustreznimi prezidavami, kar bi bilo potrebno sanirati in vilo povrniti v prvotno stanje. Ob izselitvi dosedanjega uporabnika in nameravani prodaji objekta se nevarnost za nadaljnjo in mogoče celo nepopravljivo degradacijo objekta povečuje. Menim, da smo dolžni storiti vse kar je v naši moči, da pomemben objekt naše arhitekturne in kulturne dediščine rešimo in zaščitimo.

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, območna enota Nova Gorica, je pripravil strokovno podlago za odlok o razglasitvi spomenika. Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, območna enota Nova Gorica, je k predlaganim varstvenim režimom podal svoje soglasje.

Mestnemu svetu predlagam,

da obravnava in sprejme Odlok o razglasitvi Rafutskega parka z vilo za kulturni spomenik lokalnega pomena

Pripravil:
Niko Jurca, udia

Mirko Brulc
ŽUPAN

